

Spis treści

Przedmowa	9
Wstęp	11

CZĘŚĆ I. Wspólnota i kolektywizm – upowszechnianie i reglamentacja kultury

ROZDZIAŁ 1. Praktyki upowszechniania kultury feudalnej	19
1.1. Upowszechnianie(?) kultury staropolskiej	19
1.2. Instytucje i formy upowszechniania kultury w Polsce w okresie odrodzenia i baroku. . .	22
1.3. „Nowe” w upowszechnianiu kultury w oświeceniu	32
ROZDZIAŁ 2. Upowszechnianie kultury po rewolucji przemysłowej	39
2.1. Życie kulturalne w epoce romantyzmu.	39
2.2. Różnicowanie się idei upowszechniania kultury	49
2.3. Spełnianie idei upowszechniania – nowe instytucje kultury.	58
ROZDZIAŁ 3. Koncepcje upowszechniania kultury w okresie międzywojennym	71
3.1. Koncepcja agrarystów	72
3.2. Koncepcja narodowej demokracji	73
3.3. Koncepcja partii lewicowych	74
3.4. Koncepcje katolickie	77
ROZDZIAŁ 4. Instytucje upowszechniania oświaty i kultury w okresie międzywojennym	80
4.1. Świetlice środowiskowe i społeczne	80
4.2. Uniwersytety ludowe, kluby młodzieżowe, domy kultury, domy społeczne	84
4.3. Pracownicy oświatowi	88
4.4. Amatorskie zespoły artystyczne	91

ROZDZIAŁ 5. Kolektywizm naczelną ideą upowszechniania kultury w PRL	96
5.1. Agitacja i propaganda jako formuła upowszechniania kultury w latach 1948–1955	96
5.2. Spory o koncepcje upowszechniania kultury w PRL	99
ROZDZIAŁ 6. Instytucje upowszechniania kultury w PRL	105
6.1. Domy kultury	105
6.2. Kluby	118
6.3. Świetlice systemu upowszechniania kultury	122
6.4. Pracownik kulturalno-oświatowy	127
ROZDZIAŁ 7. Koncepcje ruchu amatorskiego w kolektywistyczno-modernistycznym modelu upowszechniania kultury	134
7.1. Koncepcja artystyczno-zadaniowa	135
7.2. Założenia koncepcji pedagogicznej – receptywno-ekspresywnej	136
7.3. Koncepcja spontaniczno-ekspresywna	137
7.4. Koncepcja naśladowcza	138
ROZDZIAŁ 8. Wzory uczestnictwa w kulturze PRL	141
8.1. Edukacyjny wzór uczestnictwa propagowanym modelem zachowań kulturalnych	143
8.2. Konformistyczno-snobistyczny wzór wobec formalistyczno-akcyjnej strategii upowszechniania kultury w latach siedemdziesiątych	143
8.3. Wzór ludyczno-spontaniczny	145
8.4. Rytualno-konfesyjny wzór aktywności kulturalnej	147
8.5. Kontemplacyjno-eskapistyczny wzór uczestnictwa w kulturze – sprzeczności społeczno-kulturowe	149

CZĘŚĆ II. Między kolektywizmem a indywidualizmem, czyli o animacji kulturalnej

ROZDZIAŁ 9. Koncepcja animacji kultury	155
9.1. Animacja – rozumienie pojęcia	155
9.2. Animacja wyrazem kontestacji opresyjnego systemu społecznego	158
9.3. Animacja jako strategia udziału w życiu społeczno-kulturalnym	161
9.4. Spór: edukacja kulturalna czy animacja kulturalna?	168
ROZDZIAŁ 10. Wokół animatora	175
10.1. Animator a pracownik kulturalno-oświatowy	175
10.2. Autorytet i dylematy animatora kultury	181
10.3. Animator kultury „gałganiarzem na ludzkim śmietniku”	187
ROZDZIAŁ 11. Rozczarowanie animacją kulturalną	196

CZĘŚĆ III. Supermarket kultury w dobie dominującej idei komercjalizmu i indywidualizmu

ROZDZIAŁ 12. Idea liberalizmu u podłoża „supermarketu kultury”	205
---	-----

ROZDZIAŁ 13. Idee (koncepcje) edukacji kulturalnej (Sylvia Słowińska)	219
13.1. Tradycyjne podejście do edukacji kulturalnej	219
13.2. Nietradycyjne ujęcie edukacji kulturalnej	232
ROZDZIAŁ 14. Antropologiczno-kulturoznawcza idea (koncepcja) animacji kulturalnej	242
14.1. Geneza – „korzenie”	242
14.2. Teoretyczne założenia	246
14.3. Wizja animatora	249
ROZDZIAŁ 15. Pedagogika kultury	255
15.1. Klasyczna pedagogika kultury	255
15.2. Zabiegi o „restytucję” pedagogiki kultury	259
15.3. Pedagogika kultury dziś	262
ROZDZIAŁ 16. Domy kultury – tradycja i nowoczesność?	271
16.1. Edukacyjno-ekspresyjna placówka upowszechniania kultury	273
16.2. Dom kultury ośrodkiem rozrywki i zabawy – ludyczny model instytucji	279
16.3. Lokalny supermarket kultury	281
ROZDZIAŁ 17. Ośrodek kultury „do wynajęcia” – impresariat	287
17.1. Orientacja „prorynkowa” domów kultury	287
17.2. Impresariat	288
ROZDZIAŁ 18. Instytucjonalne oferty aktywności kulturalnej „dla wyklucz(a)onych”	294
18.1. Resocjalizacja młodzieży o postawach społecznych nowym zadaniem placówek kultury	294
18.1.1. Podstawowe założenia	294
18.1.2. „Rutynowe” działania	296
18.2. Ośrodek kultury instytucją socjoterapeutyczną	299
18.2.1. Założenia	299
18.2.2. Działania	302
18.3. Przeciwdziałanie narkomanii – <i>Trait d'Union 94</i> jako przykład działalności stowarzyszenia społeczno-kulturalnego we Francji	305
18.3.1. Konsultacje psychologiczne	307
18.3.2. Realizacja programów prewencyjnych w środowisku szkolnym	308
18.3.3. Rozmowy w grupie	309
18.3.4. Forum teatralne	309
18.3.5. Propaganda wizualna	309
18.3.6. Programy prewencyjne przeznaczone dla rodziców	310
18.3.7. Próba oceny działalności <i>Trait d'Union 94</i>	311
ROZDZIAŁ 19. Inspiracje: artystyczna i edukacyjna	317
19.1. Akademia Wyobraźni	317
19.1.1. Założenia	317
19.1.2. Działania dla dzieci i wśród nich	318
19.1.2.1. Założenia ideologiczno-organizacyjne projektu	319
19.1.2.2. Założenia merytoryczne	320

19.2. Uniwersytet Uliczny	322
19.2.1. Geneza	322
19.2.2. Założenia ideologiczne	323
19.2.3. Założenia organizacyjne	325
19.2.4. Działalność Uniwersytetu Ulicznego	326
19.2.5. Rezultaty i reperkusje	327
ROZDZIAŁ 20. Aktualne wzory aktywności kulturalnej Polaków w supermarkecie kultury	330
20.1. O sensowności opisywania wzorów aktywności kulturalnej w <i>wielozmysłowej kulturze iwentu</i>	330
20.2. Ciągłość i zmiana wzorów aktywności kulturalnej z epoki PRL	332
20.3. Nowe wzory partycypacji kulturalnej w kulturze iwentu	336
20.3.1. Wzór snobistyczno-ludyczny	336
20.3.2. Wzór ekspresyjno-destrukcyjny	338
20.3.3. „Apsydalno”-eskapistyczny wzór aktywności kulturalnej	339
Zakończenie	347
Bibliografia	349
Indeks nazwisk	364
Indeks rzeczowy	368
Summary	376